

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. gegužės 29 d. Nr. FA-P2-20-9-62
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 2-ojo audito departamento
direktorės Zitos Valatkienės
2008-06-18 pavedimą Nr. P2-20-9 ir
2-ojo audito departamento direktoriaus
pavadootojo Alberto Mačiekiaus
2008-12-12 pavedimą Nr. P-20-9-1

Auditą atliko valstybinės auditorės:
Eugenija Novikovienė (grupės vadovė)
Vida Balčiūnienė

Auditas pradėtas 2008-06-19
Auditas baigtas 2009-05-29

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Valstybės kontrolės 2-ojo audito departamento direktorės Zitos Valatkienės 2008 m. birželio 18 d. pavedimu Nr. P2-20-9 ir 2-ojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo Alberto Mačiekiaus 2008 m. gruodžio 12 d. pavedimu Nr. P-20-9-1.

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Eugenija Novikovienė ir vyresnioji valstybinė auditorė Vida Balčiūnienė.

Audituojamas laikotarpis – 2008 metai.

Audito tikslas – įvertinti audituojamo subjekto 2008 metų finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš valstybės biudžeto, vykdanči įstatymų ir kitų teisės aktų jai pavestų aplinkos apsaugos, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos, gamtos ir rekreacinių išteklių naudojimo, geologijos, miškų ūkio, teritorijų planavimo, urbanistikos ir architektūros, statybos, būsto ir komunalinio ūkio, poveikio aplinkai vertinimo, valstybės administracinių ir kitų negyvenamųjų patalpų bei pastatų naudojimo, standartizacijos ir metrologijos sričių valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinanti šių sričių valstybės politiką.

Adresas – A. Jakšto g. 4/9, 01105 Vilnius, identifikavimo kodas 188602370.

Audituojamu laikotarpiu ministerijai vadovavo ministras Arūnas Kundrotas (iki 2008-01-30) ir Artūras Paulauskas (nuo 2008-01-31). Vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Finansų skyriaus vedėja Danutė Mačiokaitė.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie 2008 metų suvestines finansines ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamos Aplinkos ministerijos 2008 metų suvestinės finansinės ir kitos ataskaitos: Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1) ir jo priedai (Nr. 1, 2, 3), Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. suvestinė ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6), Finansinio turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 7), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8), Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-1), Pažyma dėl darbo užmokesčio (formos Nr. B-1), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11), Vertinimo kriterijų suvestinė įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-12) ir Pažyma apie 2008 m. asignavimų valdytojo valstybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymą pagal patvirtintas programas bei jų neįvykdymo priežastis.

Aplinkos ministerijai ir dvidešimčiai jai pavaldžių įstaigų 2008 metais iš visų finansavimo šaltinių buvo patvirtinta 366 288,0 tūkst. Lt asignavimų; ji vykdė aštuoniolika programų ir šešis techninės paramos projektus:

- vienuolika programų iš valstybės biudžeto – 159 322,6 tūkst. Lt (įvykdyta 86,5 proc.);
- Specialiąją Europos regioninės plėtros fondo programą (BPD įgyvendinti) – 47 108,1 tūkst. Lt (įvykdyta 96,7 proc.);
- Specialiąją ES struktūrinės paramos 2007–2013 metų programą – 61 979,4 tūkst. Lt (įvykdyta 61,1 proc.);
- penkias Specialiąsias (pajamų, įmokų) programas – 96 545,9 tūkst. Lt (įvykdyta 60,5 proc.);
- ES techninės paramos lėšomis finansuojamus šešis projektus – 1 332,0 tūkst. Lt (įvykdyta 59,5 proc.).

Aplinkos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos panaudojo 280 790,2 tūkst. Lt, arba 76,7 proc., skirtų lėšų.

Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanso aktyvo (pasyvo) sąskaitų likučių suma – 219 100,1 tūkst. Lt.

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Auditas atliktas siekiant pakankamai užtikrinti, kad finansinėse ir kitose ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas yra neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis yra 0,5 proc. visų kasinių išlaidų, nurodytų Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2), tai yra 1 403,9 tūkst. Lt, ir 0,5 proc. sąskaitų likučių sumos, nurodytos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr.1), tai yra 1 095,5 tūkst. Lt. Šis nustatytas reikšmingumo lygis yra didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma parodo, kad finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingos. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu buvo tiriama ir vertinama vidaus kontrolė, įvertinti rizikos veiksniai, nustatytas jų galimas poveikis finansinėms ataskaitoms, įvertintos vadovybės numatytos vidaus kontrolės procedūros rizikai mažinti ir valdyti. Siekiant įgyvendinti audito tikslus ir sumažinti audito riziką, pagal sudarytas audito programas atliktos ilgalaikio turto, darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų ir socialinių išmokų (pašalpų), išlaidų prekių ir paslaugų naudojimui savarankiškos audito procedūros. Patikrinta Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanso ataskaitinio laikotarpio pabaigos likučių ir buhalterinės apskaitos duomenų atitiktis ir Biudžeto išlaidų sąmatų pagal programas įvykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. ataskaitų duomenys.

Atliktos 2008 m. valstybinio audito programoje numatytos sisteminio tyrimo sritys – ES finansinė parama ir jos įsisavinimas – audito procedūros.

Įvertintas valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimas teisėtumo požiūriu.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl valstybės lėšų panaudojimo

Generalinio miškų urėdo 2008 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 3P-28 Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos Vidaus audito tarnybos (nuo 2008-08-06 – skyriaus) vedėjui buvo paskirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų pagal Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 15 punktą.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2008 m. spalio 23 d. nutartimi pakeitė Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos generalinio miškų urėdo 2008 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. 3P-28 paskirtą tarnybinę nuobaudą – atleidimą iš Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos Vidaus audito tarnybos vedėjo pareigų kita tarnybine nuobauda – griežtu papeikimu. Šia nutartimi įpareigojo gražinti pareiškėją į Vidaus audito tarnybos vedėjo pareigas nuo 2008 m. spalio 23 d. ir priteisė jam iš Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos vidutinį darbo užmokestį už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2008 m. vasario 27 d. iki teismo sprendimo įvykdymo dienos.

Be to, Vilniaus apygardos administracinio teismo 2008 m. lapkričio 19 d. nutartimi pareiškėjo naudai iš Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos buvo priteista 3000 Lt bylinėjimosi išlaidų.

Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos, vykdydama Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartį, nuo 2008 m. spalio 23 d. gražino pareiškėją į Vidaus audito skyriaus vedėjo pareigas ir už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2008 m. vasario 27 d. iki 2008 m. spalio 22 d. (imtinai) apskaičiavo 35 225,19 Lt darbo užmokesčio ir sumokėjo 10 912,76 Lt socialinio draudimo įmokų. Be to, sumokėjo priteistas 3000 Lt bylinėjimosi išlaidas. Iš viso Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos padarė 49 137,95 Lt išlaidų.

Dėl neteisėto Vidaus audito tarnybos vedėjo atleidimo iš einamų pareigų Generalinei miškų urėdijai prie Aplinkos ministerijos padaryta 49 137,95 Lt žala, kuri turi būti atlyginta įstatymų nustatyta tvarka.

Audito metu nustatyta, kad 2008 metais Aplinkos ministerija socialinio draudimo įmokų į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą kiekvieną mėnesį mokėjo ne tiek, kiek apskaičiuota: 2008 m. sausio mėn. apskaičiuota 312 748,75 Lt, o sumokėta 323 175,27 Lt (10 426,52 Lt daugiau), vasario mėn. apskaičiuota 315 655,78 Lt, o sumokėta 310 896,95 Lt (4 758,83 Lt mažiau), kovo mėn. apskaičiuota 332 966,07 Lt, o sumokėta 327 787,96 Lt (5 178,11

Lt mažiau), balandžio mėn. apskaičiuota 342 135,37 Lt, o sumokėta 341 660,92 Lt (474,45 Lt mažiau), gegužės mėn. apskaičiuota 346 638,33 Lt, o sumokėta 315 216,62 Lt (31 421,7 Lt mažiau), birželio mėn. apskaičiuota 382 757,02 Lt, o sumokėta 336 517,94 Lt (46 239,08 Lt mažiau). Taip buvo mokama ir likusiais mėnesiais. Iš viso į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą 2008 metais nepagrįstai permokėta 8 775,83 Lt.

Aplinkos ministerijoje patikrinus 2008 metų gyventojų pajamų mokesčio pervedimą į valstybės biudžetą, nustatyta, kad kiekvieną mėnesį į biudžetą sumokama ne tiek, kiek apskaičiuota: 2008 m. sausio mėn. apskaičiuota 203 558,56 Lt, o sumokėta 209 439,24 Lt (5 880,68 Lt daugiau), vasario mėn. apskaičiuota 206 276,84 Lt, o sumokėta 205 424,87 Lt (851,97 Lt mažiau), kovo mėn. apskaičiuota 217 821,34 Lt, o sumokėta 232 987,04 Lt (15 168,7 Lt daugiau), balandžio mėn. apskaičiuota 223 003,47 Lt, o sumokėta 214 522,09 Lt (8 481,38 Lt mažiau). Taip buvo mokama ir likusiais mėnesiais. Iš viso gyventojų pajamų mokesčio į valstybės biudžetą 2008 metais nepagrįstai permokėta 5 933,77 Lt.

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje ir 32 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad biudžetiniai metai – 12 mėnesių biudžeto laikotarpis, prasidedantis sausio 1 dieną ir pasibaigiantis gruodžio 31 dieną, ir kad metams pasibaigus asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų bei kitų subjektų disponuojamose sąskaitose esančios biudžeto lėšos, išskyrus nepanaudotus asignavimus specialiosioms programoms ir baigiamiems statybos objektams finansuoti, nepanaudotą programų asignavimų dalį, kurią sudaro Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo bei kitos gaunamos finansinės paramos lėšos, gražinamos į atitinkamą biudžetą ne vėliau kaip iki sausio 10 dienos.

Šiais atvejais Aplinkos ministerija nesivadovavo Būhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi ir mokėjimus atliko nepagrindusi jų apskaitos dokumentais, todėl į Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą permokėjo 8 775,83 Lt, o gyventojų pajamų mokesčio į valstybės biudžetą permokėjo 5 933,77 Lt, taigi iš viso 14 709,6 Lt. Neteisėtai panaudotas 14 709,6 Lt biudžeto lėšas Aplinkos ministerija privalėjo gražinti į biudžetą.

Audito metu Aplinkos ministerija atsižvelgė į pateiktas pastabas ir 2009 m. gegužės 19 d. į valstybės biudžetą gražino 14 709,6 Lt.

2. Dėl finansinių ataskaitų

Aplinkos ministerijai pavaldžios įstaigos nesilaikė Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 222 ir 224 punktų reikalavimų, nes buhalterinės apskaitos registruose neregistravo pažeidėjų įsipareigojimų sumokėti baudas už aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimus ir atlyginti už aplinkai ir valstybiniams gamtos ištekliams padarytą žalą.

Pažeidėjų įsipareigojimai sumokėti baudas ir atlyginti nuostolius buhalterinėje apskaitoje pradėti registruoti nuo 2009 metų.

Dėl išvardytų priežasčių negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) nurodytas sąskaitos „Tiksliniai atsiskaitymai“ (pasyvo 172 sąskaita, 68 eil.) 292,6 tūkst. Lt likutis, o kartu ir sąskaitos „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ (aktyvo 178 sąskaita, 38 eil.) likutis yra teisingi.

Negalime patvirtinti, kad Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) nurodytas sąskaitos „Tiksliniai atsiskaitymai“ (pasyvo 172 sąskaita, 68 eil.) 292,6 tūkst. Lt likutis, o kartu ir sąskaitos „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ (aktyvo 178 sąskaita, 38 eil.) likutis yra teisingi.

3. Kiti pastebėjimai

Įvertinus ES finansinę paramą ir jos įsisavinimą klaidų ir neatitikimų nenustatyta.

Informacija apie audito metu nustatytas klaidas, pažeidimus ir neatitikimus kartu su rekomendacijomis jiems pašalinti Aplinkos ministerijai pateikta Valstybės kontrolės 2008-12-30 raštu Nr. S-(20-1.10.1)-2450 „Dėl 2008 metų trijų ketvirčių finansinės atskaitomybės vertinimo“. Apie audito metu Generalinėje miškų urėdijoje prie Aplinkos ministerijos nustatytus pažeidimus ir neatitikimus Valstybės kontrolė 2009-04-30 raštu Nr. S-(20-1.10.1)-867 „Dėl audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų“ informavo Generalinę miškų urėdiją prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos ministeriją.

Aplinkos ministerija ir Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos pateiktas rekomendacijas įgyvendino.

2-ojo audito departamento direktorė

Zita Valatkienė

2-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Eugenija Novikovienė